

Onderzoek persoonsgebonden budget (pgb): Kader te goeder trouw en jong meerderjarigen

De NZa heeft onderzocht hoe zorgkantoren kwetsbare pgb-houders tegen misbruik van hun persoonsgebonden budget kunnen beschermen. Het komt nu voor dat jongeren die net meerderjarig zijn en andere kwetsbare pgb-houders grote bedragen terug moeten betalen omdat anderen misbruik hebben gemaakt van hun pgb.

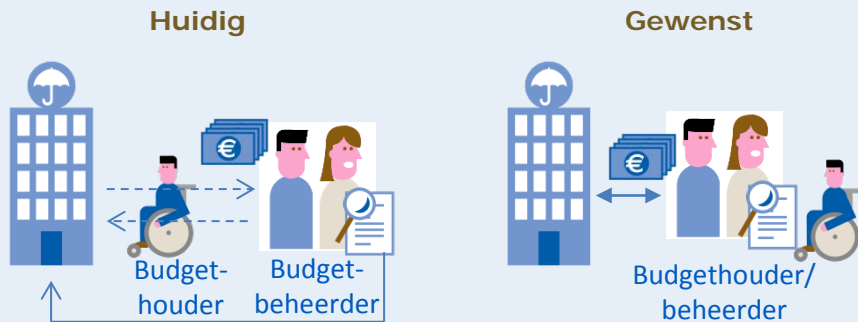
Deze problematiek is ontstaan doordat budgethouders zelf verantwoordelijk zijn voor het beheer van hun pgb. Op dit moment hebben zorgkantoren geen mogelijkheden om de kwetsbare budgethouders te beschermen tegen deze vorderingen. Het gaat dan om pgb's die cliënten gekregen hebben op basis van Wet langdurige zorg (Wlz) en de voormalige AWBZ. In deze sheet laten we zien tegen welke problemen zorgkantoren in de praktijk aanlopen.

We doen ook aanbevelingen hoe zorgkantoren kunnen voorkomen dat kwetsbare pgb-houders veel geld moeten terugbetalen. Want ondanks deze problematiek vindt de NZa het pgb een krachtig instrument om zorg op maat te regelen.

De jong meerderjarigen

Nu krijgen jongeren die net meerderjarig zijn en als minderjarige een pgb hadden, te maken met vorderingen tot terugbetaling als hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers het pgb-geld verkeerd hebben besteed. Dit is strijdig met het principe dat minderjarigen handelingsonbekwaam zijn.

Wij adviseren om budgethouders die niet handelingsbekwaam zijn, onder wie dus alle minderjarigen, niet langer automatisch verantwoordelijk voor het beheer van hun pgb te laten zijn.

Casus

Pgb-houders te goeder trouw

Kwaadwillende zorgaanbieders kunnen zonder moeite (opnieuw) aan de slag wanneer zij failliet zijn gegaan door fraude of wanbeleid, aldus zorgkantoren. Een doorstart maken is eenvoudig, waardoor pgb-cliënten opnieuw de dupe van deze aanbieders kunnen worden. Op dit moment kunnen zorgkantoren deze pgb-cliënten alleen beschermen door hen te *adviseren* om hun zorg bij een andere zorgaanbieder in te kopen.

Zorgaanbieders zijn niet verplicht om zorgkantoren te informeren als zij na een faillissement weer als pgb-zorgverlener aan de slag gaan. Hierdoor hebben zorgkantoren beperkt inzicht in eventuele misstanden bij zorgaanbieders en is het lastig om signalen over misstanden te onderzoeken. Ook kunnen zorgkantoren moeilijk informatie delen met gemeenten over fraudeonderzoeken.

Wij adviseren om hogere toetredingsdrempels te creëren voor zorgaanbieders. Ook moeten zorgkantoren meer bevoegdheden krijgen om informatie over mogelijke fraude in te winnen en uit te wisselen.

Casus

Casus

Scheiden beheer en verantwoording van zorg

Situatie

Anna en Bob zijn broer en zus. Zij zijn nu 19 en 20 jaar. Anna en Bob hebben allebei als minderjarige een pgb gehad. De moeder van Anna en Bob beheerde hun pgb's. Nadat hun vader de moeder van fraude beschuldigde zijn beide pgb's met terugwerkende kracht stopgezet.

Casus

De ouders van Anna en Bob zijn in 2013 gescheiden. Vader wist dat moeder de pgb's beheerde, zijn naam stond op het aanvraagformulier. Anna en Bob wonen sinds de scheiding bij hun vader. Vader en moeder hebben geen contact meer met elkaar. Anna en Bob moeten allebei een aanzienlijk bedrag terugbetalen over 2013, omdat de ten onrechte uitbetaalde voorschotten niet zijn terugbetaald aan het zorgkantoor.

Na een intensieve controle door het zorgkantoor blijkt dat het voorschot contant is uitbetaald. Het gaat in totaal om een bedrag van ongeveer € 22.000,-. De advocaat van vader en kinderen maakt bezwaar tegen alle vorderingen om terug te betalen. Dit bezwaar is nog in behandeling.

Volgens vader is hier sprake van fraude en is moeder er met het geld vandoor gegaan. De vordering is ontstaan toen de kinderen minderjarig waren, zodat vader en moeder volgens het zorgkantoor beide verantwoordelijk zijn. Er is momenteel alleen contact met de vader, de moeder laat niets van zich horen.

Conclusie

Volgens de wet zijn de kinderen de verantwoordelijke budgethouder, terwijl duidelijk is dat hen geen verwijt treft. Van hen kan niet verwacht worden dat zij tegen hun ouders juridische maatregelen nemen om deze vorderingen te voldoen. Het is voor het zorgkantoor zonder nader uitgebreid onderzoek niet mogelijk om te bepalen wie van de ouders aansprakelijk is voor de beide vorderingen. Het teveel betaalde geld is vooralsnog oninbaar.

Casus

Hogere toetredingsdrempels onwelwillende zorgaanbieders en meer informatiebevoegdheden voor zorgkantoren

Situatie

Het zorgkantoor is gestart met de uitvoering van het nieuwe beleid “pgb te goeder trouw”. Hieronder valt het dossier van zorgaanbieder A. Deze richt zich alleen op cliënten met een pgb. A’s doelgroep zijn vooral cliënten met een ggz-achtergrond, met een indicatie voor ‘begeleiding individueel’ en ‘begeleiding groep’.

Casus

Het zorgkantoor krijgt signalen dat er mogelijk sprake is van fraude en stelt een onderzoek naar A. in.

A. leverde zorg aan 38 cliënten, maar stopt hiermee na een inval van de politie op verdenking van pgb-fraude.

De bestuurders van A. zijn vervolgens twee nieuwe organisaties gestart waarmee zij opnieuw pgb-zorg leveren. In het register van de Kamer van Koophandel zijn de levenspartners van deze bestuurders opgenomen als bestuurder van de nieuwe organisaties.

Dit komen zorgkantoren heel vaak tegen. Zodra tegen een aanbieder een onderzoek loopt wegens mogelijke fraude sluit deze de deuren en start onder een andere naam een nieuwe organisatie. Vaak richten ze later een BV op, waarbij de bestuurders in hun aansprakelijkheid beschermd worden.

Uit onderzoek van het zorgkantoor blijkt:

A. declareert activiteiten die niet met een pgb mogen worden gefinancierd. Dagactiviteiten in groepsverband moeten volgens bepaalde regels georganiseerd worden, gericht op het structureren van de dag en op het oefenen van vaardigheden die de zelfredzaamheid bevorderen. Hieronder vallen geen welzijnsactiviteiten zoals dierentuinbezoek, wokken, naar de kerstmarkt, zwemmen, saunabezoek, bloemschikken.

Ook heeft A. veel meer dagdelen gerekend dan dat er hebben plaatsgevonden. Voor één cliënt zijn bijvoorbeeld meer dan 250 dagdelen dagbesteding verantwoord, terwijl deze volgens de administratie van A. aan minder dan 50 dagdelen heeft deelgenomen. Van die dagdelen mochten er minder dan 20 met een pgb gefinancierd worden. Van de opgevoerde dagdelen heeft het zorgkantoor er uiteindelijk iets meer dan 25 goedgekeurd.

- vervolg -

Casus

Hogere toetredingsdrempels onwelwillende zorgaanbieders en meer informatiebevoegdheden voor zorgkantoren

Conclusie:

Na berekeningen van het teveel betaalde bedrag vordert het zorgkantoor bij de 38 betrokken budgethouders bijna de helft terug, op een totaal van iets meer dan € 600.000 aan toegekende budgetten. Van deze 38 budgethouders waren er 37 niet bij de fraude betrokken, zij zijn te goeder trouw. Maar het pgb-geld is ten onrechte aan hen uitgekeerd, en dat vordert het zorgkantoor bij hen terug.

Dat zit het zorgkantoor niet lekker en het organiseert voor de pgb-houders een informatiebijeenkomst hoe zij het geld terug kunnen vorderen bij A. Zij moeten dan hun vordering overdragen aan het zorgkantoor, aangifte doen tegen de aanbieder en geen zorg afnemen bij de aanbieder.

Ook schakelt het zorgkantoor een stichting in om de budgethouders te ondersteunen, onder meer bij het zoeken naar een nieuwe pgb zorgaanbieder.

Stand van zaken

Zorgaanbieder A. en haar opvolgers hebben een kort geding aangespannen tegen het zorgkantoor om de regeling met de pgb-houders tegen te houden. Het zorgkantoor heeft deze procedure gewonnen. Volgens de rechtbank handelt het zorgkantoor in de lijn met landelijk beleid. De hoofdprocedure van de terugvordering loopt nog.